

Raadsbrief ter informatie

Postadres:
Gemeente Almelo
Postbus 5100
7600 GC Almelo

Aan de raad van de gemeente Almelo

Bijlage	Doorkiesnummer	Behandeld door	Datum
Beleid adoptie en zelfbeheer groen	-	A. Voorberg	18 april 2023

Onderwerp
Adoptie en zelfbeheer groen

Geachte leden van de raad,

De gemeente Almelo wil inwoners en bedrijven de gelegenheid geven actief mee te doen in het vergroenen van de leefomgeving. Dit draagt bij aan een prettige leefomgeving, klimaatbestendigheid en meer betrokkenheid bij de buurt. Dit kan onder andere door openbaar groen te adopteren of door zelfbeheer van groen. Hier zijn verschillende vormen voor mogelijk: het adopteren van boomspiegels, het aanleggen van geveltuinen, het adopteren van rotondes, het adopteren van overig groen en door het aanleggen en adopteren van hondenlosloopprennen.

Blijven stimuleren van initiatieven

In Almelo doen inwoners al veel in hun buurt en in de stad om Almelo groener te maken. Dat willen we blijven stimuleren. Daarom heeft het college de beleidskaders hiervoor samengevoegd zodat voor inwoners, bedrijven en gemeente helder is wat de afspraken zijn. In het bijgevoegde beleidskader is dit per vorm uitgewerkt. U krijgt het beleidsplan ter informatie aangeboden.

Richtlijnen en afspraken

Belangrijk uitgangspunt bij het opstellen van de richtlijnen is het faciliteren van initiatieven van inwoners of bedrijven, waarbij de (verkeers)veiligheid en toegankelijkheid gewaarborgd blijven. Door afspraken vast te leggen in bijvoorbeeld een adoptieovereenkomst creëren we commitment en weten we ook wat te doen als het zelfbeheer toch niet meer goed blijkt te gaan. Als gemeente dragen we waar nodig en mogelijk ook bij, bijvoorbeeld door het geven van advies, aanleg van de hondenlosloopprennen, etc.

Voorbeelden afgelopen periode

- Tijdens Burendag 2022 hebben op initiatief van de Groene Loper vele mensen een geveltuin aangelegd. Hiervoor hebben wij een flyer ontwikkeld met de spelregels, welke meegegeven zijn bij het uitdelen van de plantpakketten.
- De afgelopen jaren zijn er meerdere hondenlosloopprennen aangelegd in de gemeente. Dit altijd op initiatief van inwoners.
- Meerdere bedrijven hebben een rotonde geadopteerd.

Communicatie

Er komt een aparte projectpagina op de gemeentelijke website waarop alle informatie te vinden is en waar men makkelijk een aanvraag kan doen. Via social media en andere kanalen worden de mogelijkheden voor inwoners bekend gemaakt. Dit zal met name in het voorjaar zijn, wanneer mensen aan de slag willen in het groen.

Hoogachtend,
Burgemeester en Wethouders van Almelo,
de secretaris, de burgemeester,

F.W. van Ardenne

A.J. Gerritsen

Beleid groenadoptie en zelfbeheer

Besluit van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Almelo tot vaststelling van het beleid groenadoptie en zelfbeheer

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Almelo;

gelezen het voorstel van 13 april 2023;

gelet op de artikelen 4:81, eerste lid, 4:83 en 1:3, vierde lid, van de Algemene wet bestuursrecht;

b e s l u i t vast te stellen de volgende beleidsregels:

Beleid groenadoptie en zelfbeheer van de gemeente Almelo 2023–2033

Hoofdstuk 1. Beleidsregels

Inleiding

De gemeente Almelo wil inwoners en bedrijven de gelegenheid geven actief mee te doen in het vergroenen van de eigen leefomgeving. Dit draagt bij aan een prettige omgeving, klimaatbestendigheid en sociale cohesie. Dit kan onder andere door openbaar groen te adopteren of door zelfbeheer. Hier zijn verschillende vormen voor mogelijk: het adopteren van boomspiegels, het aanleggen van geveltuinen, het adopteren van rotondes en van overig groen en door hondenlosloopenrennen aan te leggen en te adopteren. In dit beleidskader staan deze verschillende mogelijkheden en de voorwaarden die daarbij horen uitgewerkt.

Er zijn verschillende vormen van groenadoptie of het in zelfbeheer nemen van groen mogelijk. Er zijn ook andere vormen van adoptie mogelijk in Almelo. Denk aan prullenbakken en speelterreinen. Deze zaken vallen buiten dit beleid. Hieronder staan voor de verschillende vormen van groenadoptie en zelfbeheer een definitie, wat voorbeelden en het beleid inclusief de voorwaarden.

De voordelen en kosten van groenadoptie en zelfbeheer

Uit onderzoek in andere gemeenten (o.a. Nieuwegein en Amsterdam) blijkt dat groenadoptie en zelfbeheer van groen positieve effecten heeft:

- Het kwaliteitsniveau van groen dat in zelfbeheer is, is gemiddeld hoger dan het niveau waarop de gemeente het groen beheert.
- Zelfbeheer van groen draagt bij aan een hoger gevoel van betrokkenheid van bewoners bij hun directe omgeving en bij elkaar.

Groenadoptie en zelfbeheer van groen vragen ambtelijke inzet voor de ondersteuning en administratie van overeenkomsten. Aan de andere kant betekent het dat de gemeente wat minder areaal in beheer heeft. Per saldo is het financiële effect klein, alleen betekent het wel een verschuiving van de kosten / inzet.

Aansluiting op bestaand beleid Almelo

De manier waarop het beheer van de openbare ruimte in Almelo wordt uitgevoerd, ligt vast in de Beleidsnota Integraal Beheer Openbare Ruimte (hierna: IBOR) uit 2014. Basis hierin is werken op beeldkwaliteit. De gemeente heeft het niveau vastgelegd en is anno 2022 'zuinig-plus'.

- Kwaliteitsniveau 'Hoog' in de functionele eenheden Stadscentrum en Water(gangen)
- Kwaliteitsniveau 'Basis' in de functionele eenheden Wijkcentrum, Wonen, Hoofdroutes, Parken en Accentpunten
- Kwaliteitsniveau 'Laag' in de functionele eenheden Werken, Grote groengebieden, Groene longen en Buitengebied.

Zie afbeelding hieronder.

Functionele eenheid	Scenario Wens	Scenario Zuinig	Scenario Zuinig+ *
Stadscentrum	Hoog	Basis	Hoog
Wijkcentrum	Basis	Basis	Basis
Wonen	Basis	Basis	Basis**
Werken	Basis	Laag	Laag
Hoofdroute	Basis	Basis	Basis
Water en watergangen	Basis	Laag	Hoog
Parken	Hoog	Basis	Basis
Grote groengebieden	Basis	Laag	Laag
Groene longen	Laag	Laag	Laag
Accentpunt	Hoog	Basis	Basis
Buitengebied	Laag	Laag	Laag

* verkeersborden overal op Hoog ** straatmeubilair, onkruid op verhardingen en zwerfafval op Hoog

Eén van de ambities die is opgenomen in het IBOR is: "Participatie is vanzelfsprekend. Binnen het beheer is ruimte voor participatie van bewoners, gebruikers, bedrijven en andere belanghebbenden." Deze ambitie sluit aan bij de insteek van dit beleidskader rondom groenadoptie en zelfbeheer van groen.

In de Participatieverordening gemeente Almelo 2022 is vastgelegd: "maatschappelijke ideeën en initiatieven van bewoners en organisaties zijn waardevol en welkom". Dit sluit hier dus goed op aan.

Organisatie

In navolging op dit beleid worden procesafspraken gemaakt, zowel binnen de gemeente als met externe partijen als corporaties, Groene Loper, Stichting Bomenstad en Natuurhus.

Adoptie openbaar groen

Definitie

Het adopteren van openbaar groen door een groep inwoners. De grond blijft openbaar toegankelijk en blijft eigendom van de gemeente. Afspraken liggen vast in een adoptieovereenkomst.

Voorbeelden

- Plantenbak/schaal met bloemen en planten dat een inwoners of ondernemer onderhoudt.
- Stukje openbaar groen dat door inwoners samen wordt onderhouden of mogelijk heringericht.

Beleid

De gemeente geeft (groepen) inwoners de gelegenheid openbaar groen te adopteren. Voor de continuïteit kiezen we ervoor adoptie alleen mogelijk te maken door een aanvraag van meerdere mensen. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om een plantenbak of -schaal, een kleinschalig plantvak, een moestuin, of een "eetbare tuin". De reden voor de aanvraag en het doel ervan zijn mede bepalend voor de verdere invulling en de afspraken die worden gemaakt. Daarom houden we hierbij ruimte voor maatwerk.

Uitgangspunten

- Inwoners kunnen zich alleen opgeven voor het zorgen voor een stuk openbaar groen dat eigendom is en blijft van de gemeente.
- De gemeente is verantwoordelijk voor het technisch beheer van bomen en hagen, dit in verband met de veiligheid. In overleg kunnen afspraken worden gemaakt over het verzorgend onderhoud van (fruit)bomen en hagen.
- De gemeente geeft geen vergoeding voor het adopteren van het openbaar groen.
- Bij nieuwe aanleg of omvorming wordt in overleg met de gemeente bepaald wie de aanleg betaalt. In een bestaande situatie kunnen er in overleg kleine wijzigingen worden gedaan. Denk aan het beschikbaar stellen van plantmateriaal door de gemeente.
- Afspraken worden vastgelegd in een adoptieovereenkomst tussen de inwoners en de gemeente. Hierin staan ook afspraken over het minimale kwaliteitsniveau waarop het groen moet worden onderhouden en wat er gebeurt als het niet goed gaat.

Voorwaarden adoptie openbaar groen

- Het adopteren van groen is vrijwillig. De adoptanten krijgen hiervoor niet betaald.
- Het stuk groen moet er altijd verzorgd uitzien (minimaal vastgestelde IBOR niveau, zie pagina 2).
- De adoptanten ruimen zelf het zwerf- en tuinafval op.
- Er mogen geen chemische bestrijdingsmiddelen worden gebruikt.
- Er mogen geen dieren gehouden worden op het stuk groen, tenzij hier aparte afspraken over worden gemaakt met de gemeente.
- Er mogen geen (bouwkundige) objecten geplaatst worden.
- Het groen moet openbaar toegankelijk blijven.
- Inheemse plantensoorten (planten die in Nederland voorkomen) hebben de voorkeur. Giftige planten of woekerende planten zijn niet toegestaan.
- Bestaande bomen moeten blijven, deze blijven in onderhoud van de gemeente en vallen buiten de adoptie.
- Nieuwe bomen aanplanten mag alleen in afstemming met de gemeente.
- Naast voet- en fietspaden mogen geen planten of struiken met stekels of doornen staan.
- Overhangend groen mag de doorgang niet beperken.
- Het groen moet geen belemmeringen vormen of zichtlijnen in het verkeer wegnemen.
- Voor het onderhoud van het openbaar groen is de adopterende partij verantwoordelijk. Er wordt een overeenkomst getekend door de adopterende partij dat deze het onderhoud naar behoren uitvoert (minimaal vastgestelde IBOR niveau), als deze dat niet doet, wordt het openbaar groen weer in beheer genomen door de gemeente. Eventuele kosten om het groen weer op orde te houden, zijn voor rekening van de adoptant.
- Een adoptieovereenkomst kan zowel door de adoptant als door de gemeente beëindigd worden. Afspraken hierover worden opgenomen in de overeenkomst.

Geveltuinen

Definitie

Inwoners kunnen een deel van het trottoir voor hun huis inrichten met groen. Dit wordt gedaan door een deel van de bestrating weg te halen en groen aan te planten. De grond blijft eigendom van de gemeente.

Figuur 1 Geveltuin in Almelo. Bron: eigen foto gemeente

Beleid

Het college heeft in 2002 besloten dat geveltuinen (binnen de randvoorwaarden) worden toegestaan (besloten op 29/10/2002). De gemeente blijft het aanleggen van geveltuinen faciliteren en stimuleren. Dit doet de gemeente door advies te geven en informatie te bieden. Uitgangspunt is dat inwoners zelf de geveltuin aanleggen. Wanneer iemand extra ondersteuning nodig heeft, zorgt de gemeente voor de juiste contacten om dit mogelijk te maken. Dit past bij een stimulerende gemeente. Omdat geveltuinen op grond van de gemeente liggen, moet de gemeente toestemming geven voor de geveltuin. Inwoners stemmen in met de spelregels voor ze aan de slag kunnen. De gemeente stelt geen subsidie beschikbaar voor geveltuinen. Wel kan de gemeente inwoners wijzen op eventuele subsidie of gezamenlijke acties. Aanvragen voor geveltuinen kunnen individueel of collectief worden gedaan. Er zijn initiatieven waarbij inwoners worden ondersteund bij het aanleggen van geveltuinen. Belangrijk is wel dat de bewoner het aanvraagformulier zelf invult en ook voor de langere termijn de geveltuin kan onderhouden.

Spelregels geveltuin

- Een geveltuin moet ingericht worden met planten en/of bloemen. Er is een lijst beschikbaar met soorten die hiervoor geschikt zijn, maar men mag zelf ook eigen soorten kiezen.
- Bomen passen niet in een geveltuin, onder andere omdat de wortels schade kunnen veroorzaken.
- Voor klimplanten is apart toestemming nodig van de huiseigenaar. Sommige planten kunnen namelijk schade veroorzaken aan de gevel / voegwerk.
- De beste tijd om een geveltuin aan te leggen is in het najaar (plantseizoen).
- Om verzakkingen van de stoep te voorkomen, moet een opsluitband geplaatst worden. Hiervoor kunnen de stoeptegels gebruikt worden door deze rechtop te zetten. Wanneer er dicht op de geveltuin wordt geparkeerd (bijv. op het trottoir), moet er een steviger opsluitband worden gebruikt. De afmeting van de band moet ten minste 6 x 15 cm zijn.
- De geveltuin (inclusief de randen) moet in principe iets lager liggen dan de stoep, zodat het regenwater goed af kan lopen in de geveltuin. In sommige gevallen is dit echter niet wenselijk, vanwege mogelijke vochtproblemen van gevels (bijv. bij oudere panden in de binnenstad).

- Een geveltuin (inclusief de randen) is vanaf de gevel maximaal 45 centimeter diep, dat is 1,5 stoeptegels.
- De loopruimte die over moet blijven op de stoep is minimaal 1.50 meter breed (5 stoeptegels). Lukt dit niet, moet er afgestemd worden met de gemeente. Uitgangspunt is dat de toegankelijkheid geborgd is.
- Geveltuinen mogen zo breed zijn als gewenst, maar nooit breder dan de gevel zelf. De loopruimte moet wel voldoende blijven (zie hierboven).
- Er mogen geen opstallen (bouwwerken, fietsen, technische installaties, etc.) of dergelijke in of op het geveltuintje worden geplaatst.
- Er mag een laag hekje (maximaal 20 centimeter hoog) om het geveltuintje worden geplaatst.
- De planten mogen niet overhangen of andere overlast veroorzaken voor voorbijgangers. Er mogen geen gevaarlijke en scherpe voorwerpen in de tuin geplaatst worden, en geen beplanting met stekels.
- Openingen voor ventilatieroosters dienen vrij te blijven.
- Onderhoud aan woningen mag niet belemmerd worden door de geveltuin.
- De tegels die worden verwijderd blijven eigendom van de gemeente en moeten op een veilige plek bewaard worden door degene die het geveltuintje aanlegt.
- Voor de geveltuin aangelegd wordt, moet de bewoner een proefsleuf graven om te controleren of er kabels of leidingen liggen.
- De aanvraag voor een geveltuintje is gekoppeld aan een persoon én een adres.
- Bij verhuizing moet de nieuwe bewoner de geveltuin overnemen. Wil deze persoon dat niet dan moet degene die de geveltuin heeft aangelegd alles in oude staat terugbrengen.
- Bij een geveltuin voor een woning van een woningcorporatie, moet de verhuurder akkoord zijn met het aanleggen van een geveltuin.
- In beschermde stadsgezichten of bij monumenten kan een geveltuintje alleen na overleg met de gemeente.
- De geveltuin heeft altijd een tijdelijk karakter. De grond blijft in eigendom van de gemeente. Het kan zijn dat er werkzaamheden plaatsvinden (bijv. voor kabels en leidingen) waardoor de geveltuin opengebroken moet worden. De gemeente is niet verantwoordelijk voor schade aan de geveltuin door deze werkzaamheden. Dit houdt in dat onkosten hiervoor niet worden vergoed.
- De bewoner onderhoudt het tuintje zelf en op een nette manier (minimaal vastgesteld IBOR niveau, zie pagina 2). Als dit toch onverhoopt niet lukt, haalt de gemeente het tuintje weg op kosten van de bewoner.
- Bovenstaande spelregels gelden als algemene voorwaarden voor het beheer en onderhoud van een geveltuin.
- Als de spelregels niet worden nageleefd, dan is de gemeente bevoegd de geveltuin weg te halen.

Aanvragen geveltuin

Als een inwoner een geveltuintje wil aanleggen, moet dit worden aangevraagd bij de gemeente (het gaat immers om een stuk openbare ruimte). Dit kan via een formulier (digitaal of fysiek). Als de aanvrager dat invult, geeft hij of zij automatisch aan te zullen voldoen aan de voorwaarden. Mocht iemand er niet uitkomen helpt de wijkregisseur hem of haar op weg. De gemeente beoordeelt de aanvraag en geeft wel of geen akkoord. In het geval van een woningcorporatie woning, stemt de gemeente af met de woningcorporatie.

Adopteren van boomspiegels

Definitie

Een boomspiegel is het stukje grond rond de stam van een boom. Meestal gaat het bij het adopteren van een boomspiegel om bomen in bestrating, maar het kan ook rond een stam in een gazon. Inwoners kunnen de boomspiegel dan groen inrichten en onderhouden dit zelf.

Figuur 2 Voorbeelden van boomspiegels. Bron: De Stentor en Natuur in je stad

Beleid

Er is momenteel geen beleid voor het kunnen adopteren van een boomspiegel. Er is wel vraag vanuit verschillende bewoners en bewonersgroepen of dit mogelijk is. Het inrichten van een boomspiegel kan een mooie aanvulling zijn voor het straatbeeld, en kan ook positief zijn voor de bodem en de biodiversiteit. De gemeente wil dit daarom graag mogelijk maken. Hier zitten wel voorwaarden aan, zodat de aanleg en het beheer op een goede manier gebeurt. Wanneer een inwoner een boomspiegel wil adopteren sluiten we een adoptieovereenkomst. Een boomspiegel adopteren kan door één persoon, maar mag ook door meerdere personen.

Voorwaarden adopteren boomspiegels

- De boom en de grond eromheen blijven eigendom van de gemeente.
- Een adoptant mag zelf aangeven welke boomspiegel(s) men wil beplanten en onderhouden. Dit dient vastgelegd te worden door middel van een adoptieovereenkomst.
- Als een adoptant wil stoppen met het onderhoud aan de boomspiegel moet het onderhoud terug gegeven worden aan de gemeente. Deze garandeert echter niet dat dat op dezelfde manier gebeurt als de adoptanten dat deden.
- De aarde rondom de boom mag met maximaal 5 cm opgehoogd worden.
- Er mogen geen planten in de boomspiegels neergezet worden met diepe wortels.
- Voor het onderhoud van de boomspiegel is de adopterende partij verantwoordelijk. Er moet een overeenkomst getekend worden door de adopterende partij dat deze het onderhoud naar behoren uitvoert, als deze dat niet doet, wordt de boomspiegel weer in beheer genomen door de gemeente.

Sommige boomspiegels worden uitgesloten van adoptie. Het gaat hierbij om de volgende boomspiegels:

- Monumentale of waardevolle bomen.
- Bomen in halfverharding.
- Bomen met te veel wortelopdruk en/of zichtbare wortels.

Adopteren van rotondes

Definitie

Het door bedrijven adopteren van een rotonde. Het bedrijf richt de rotonde grotendeels groen in en zorgt voor het onderhoud. Als tegenprestatie plaatst de gemeente reclamebordjes met de naam van het bedrijf (bordje heeft een vaste maat).

Figuur 3 Voorbeeld rotondes die al zijn geadopteerd in Almelo

Beleid

Een schone, mooie en goed onderhouden openbare ruimte is goed voor de inwoners. Verzorgde openbare ruimte trekt meer bedrijven aan en kan als een visitekaartje dienen. Om bedrijven een kans te geven zichzelf kenbaar te maken binnen de gemeente kunnen zij een rotonde adopteren. In 2015 is een besluit genomen over het mogelijk maken van het adopteren van rotondes door bedrijven. Enerzijds biedt dit bedrijven de gelegenheid zichzelf te presenteren, anderzijds betekent het voor de gemeente minder beheerkosten.

De adoptant dient een ontwerp in op basis van de kaders (zie hieronder). De gemeente beoordeelt dat ontwerp. De rotonde dient een groen karakter te hebben waarbij ruimte is voor kunstzinnige invulling. Veiligheid is een belangrijke voorwaarde bij het beoordelen van de aanvraag. Voor adoptie van rotondes wordt een huurovereenkomst met de adoptant afgesloten. Aanleg en beheer zijn voor rekening van de adoptant en een overeenkomst heeft een looptijd van acht jaar. Afspraken over beëindiging worden opgenomen in de overeenkomst.

Kaders voor het ontwerp

Beeldkwaliteit en kunst

Door de gemeente worden de volgende uitgangspunten gehanteerd op het gebied van beeldkwaliteit:

- Het ontwerp geeft invulling aan het groenblauwe imago dat de gemeente wil uitstralen.
- Minimaal 80% van het grondoppervlakte van de rotonde dient met groen te worden ingevuld.
- De rotonde is een blikvanger en moet een positieve uitstraling hebben.
- Als referentiebeelden worden de ontwerpen zoals hieronder in dit Beleidsplan weergegeven gehanteerd.

Groen

- Er mogen geen nieuwe bomen geplaatst worden op de rotonde.
- Het beplantingsplan dient te worden getoetst door de groenbeheerder van de gemeente Almelo.
- Groen is bij voorkeur biodivers, inheems en klimaatbestendig.

Reclame

- Er mogen alleen bordjes met naam aanduiding geplaatst worden van 40 cm bij 60 cm. Deze staan bij iedere toerit. De gemeente maakt en plaatst deze bordjes.
- Middels de inrichting van de rotonde mag de adoptant wel herkenbaar zijn, maar andere teksten dan die op het bordje staan, zijn zonder toestemming vooraf van de gemeente niet toegestaan.

Kunstobjecten

Kunstobjecten op de rotondes zijn toegestaan, onder de volgende voorwaarden:

- Kunstobjecten dienen een bescheiden omvang te hebben en passen in de omgeving.
- Kunstobjecten dienen te passen binnen de eisen zoals vastgelegd in het bestemmingsplan, in te zien via de website www.ruimtelijkeplannen.nl.
- Kunstobjecten dienen vandalismebestendig te zijn.
- Kunstobjecten mogen niet retro-reflecterend, bewegend of verlicht zijn.
- Bij kunstobjecten die invloed hebben op de ondergrond moet een klic-melding worden gedaan.
- Kunstobjecten mogen niet uitdagen tot gebruik van de rotonde door individuen

Veiligheid

- De rotonde wordt op dusdanige wijze ingericht dat het passanten niet uitnodigt om daar te verblijven.
- Het zicht op de op de rotonde aanwezige wegwijzer voor de weggebruiker mag niet worden belemmerd. Deze wegwijzer moet van alle kanten tijdens het rondan van de rotonde goed leesbaar zijn. Dat betekent dat de zichtlijn tussen het oog van de bestuurder en de onderkant van de onderste wegwijzerarm niet onderbroken mag zijn.
- Het zicht op naderend verkeer op de rotonde moet minimaal over een kwart van de rotonde behouden blijven.
- De aankleding van het midden eiland moet zodanig zijn dat op afstand geen doorzicht mogelijk is. Hierdoor worden automobilisten van grotere afstand geattendeerd op de fysieke aanwezigheid van het midden eiland. Adoptant dient te zorgen voor voldoende overzicht nabij de rotonde.
- Het eiland heeft bij voorkeur een bolle vorm, waarbij (het grondwerk ter hoogte van) het middelpunt minimaal 1.10 meter hoog is. De doorsnede van het eiland is minimaal gelijk aan de breedte van de volledige toerit en afrit.
- De buitenste ring (100 cm) van de middenberm moet zo laag mogelijk blijven (ca. 30 cm).
- Groen mag geen overlast of onveilige situaties veroorzaken voor de weggebruikers.
- Het ontwerp dient geen overlast te veroorzaken voor de weggebruikers.
- De rotonde dient zo ingericht te zijn dat het bestand is tegen eventuele schade of vandalisme.
- De werking, zichtbaarheid en het onderhoud van lichtmasten, bewegwijzering en verkeersvoorzieningen mag nimmer gehinderd worden.
- Aanwezige verkeersborden, bebakening, wegwijzers en openbare verlichting op de rotonde dienen behouden te blijven, waarbij de zichtbaarheid en functionaliteit gehandhaafd worden.
- Ter vermindering van de milieubelasting dienen er zoveel mogelijk duurzame materialen te worden toegepast.

Algemeen

- Kabels, leidingen, lichtmasten, bewegwijzering, riolering en andere voorzieningen die aanwezig zijn in en op de rotonde mogen niet worden aangetast.
- Het is niet toegestaan in, op of aan de rotonde andere objecten te plaatsen dan hierboven als kunstobject bedoeld en/of de rotonde als opslagplaats te (laten) gebruiken.

Beheer en onderhoud

- De inrichting van de locatie moet zodanig zijn dat onderhoudswerkzaamheden slechts beperkt nodig zijn en veilig en zonder wezenlijke verkeershinder kunnen worden uitgevoerd.
- De adoptant is verantwoordelijk voor de inrichting en het volledige onderhoud van de rotonde en dient de rotonde deugdelijk te onderhouden.
- De adoptant draagt voor eigen rekening en risico zorg voor een frequent en adequaat beheer en onderhoud van het op de rotonde geplaatste groen. Minimaal conform vastgestelde IBOR beeld gemeente Almelo.
- De (verkeers-)veiligheid moet worden gewaarborgd tijdens onderhoudswerkzaamheden conform CROW 96b 'Maatregelen op niet-autosnelwegen'.

Kaders voor de uitvoering

Algemeen

- Het ontwerp dient voor aanvang door de gemeente goedgekeurd te worden. Daarbij wordt naar bovenstaande aspecten gekeken.
- Voor aanvang van de werkzaamheden dienen de nodige vergunningen aangevraagd te worden. De adoptant vraagt deze vergunningen aan.

Wettelijke kaders

- Er moet worden gehandeld conform wettelijke kaders zoals de bepalingen in de Wegenverkeerswet en de Wet natuurbescherming.

Veiligheid en wegafzettingen

De gemeente Almelo vindt het belangrijk dat de werkzaamheden veilig worden uitgevoerd.

- Gedurende de werkzaamheden worden persoonlijke veiligheidsmiddelen gedragen.
- Afzettingen dienen te voldoen aan richtlijnen zoals omschreven in de CROW 96b 'Maatregelen op niet-autosnelwegen'.
- Wegafzettingen zijn voor rekening van de adoptant.
- Voor het plaatsen van tijdelijke verkeersmaatregelen kan een vergunning nodig zijn. Neem voor aanvang van de werkzaamheden contact op met de gemeente Almelo (bron: www.almelo.nl).
- In geval van calamiteiten (bijvoorbeeld verkeersongeval) neemt de uitvoerende partij direct contact op met het noodnummer 112 en de gemeente.

Kabels en leidingen

- Voor aanvang van de graafwerkzaamheden moet een klic-melding worden gedaan. Zie [kadaster](#) voor geldende voorwaarden en termijnen.

Bodemkwaliteit

- Indien grond wordt opgebracht of gewisseld dan dient deze te voldoen aan de eisen zoals gesteld in het besluit bodemkwaliteit.

Referentiebeelden invulling rotonde

Figuur 5 Insectenhotels gebouwd door bijvoorbeeld de bouw opleiding

Figuur 4 Natuurvriendelijke rotonde, diversiteit en streekeigen/inheemse beplanting

Figuur 6 De opleiding techniek koppelen aan een element

Aanleggen en adopteren van hondenlosloopprennen

Definitie

In een hondenlosloopen mogen honden loslopen binnen een afgerasterd deel van de openbare ruimte. Binnen de hondenlosloopen geldt wel de opruimplicht en moeten baasjes hun hond onder toezicht houden. Anno 2022 zijn er tien hondenlosloopprennen in de gemeente Almelo.

Figuur 7: Voorbeeld van een hondenlosloopen in de gemeente Almelo

Beleid

Een hondenlosloopen is een plek waar honden kunnen spelen en hun natuurlijke gedrag kunnen vertonen. Hondeneigenaren kunnen elkaar hier ontmoeten en een praatje maken. De gemeente blijft het aanleggen van hondenlosloopprennen faciliteren. Het faciliteren van inwoners die een hondenlosloopen willen realiseren in hun wijk of buurt past bij de werkwijze om meer aan te sluiten op initiatieven van bewoners en organisaties zelf. De gemeente legt geen hondenlosloopprennen aan op eigen initiatief.

Tot realisatie van een hondenlosloopen wordt overgegaan als bewoners zich verenigen en committeren tot het onderhoud daarvan en de bijbehorende spelregels. Er worden afspraken gemaakt over beheer en onderhoud en deze worden vastgelegd in een adoptieovereenkomst die door meerdere mensen moet worden ondertekend.

Bij aanleg wordt gekeken naar de spreiding van de hondenlosloopprennen door de gemeente. De losloopprennen worden geplaatst op een al bestaande groene plek. Bij de locatiekeuze en inrichting van de hondenlosloopen wordt rekening gehouden met dierenwelzijnseisen, of er draagvlak is in de buurt en of de hondenlosloopen past in de omgeving.

Kaders voor participatie

- Er is voldoende behoefte onder hondeneigenaren in de buurt voor een hondenlosloopen. De initiatiefnemers tonen dit aan.
- Er is voldoende draagvlak voor de hondenlosloopen bij de omwonenden van de plek waar de hondenlosloopen komt. De gemeente bepaalt welke omwonenden belanghebbende zijn, de initiatiefnemers krijgen een lijst met adressen van deze omwonenden. De initiatiefnemers tonen met een handtekeninglijst aan dat deze omwonenden akkoord zijn met een hondenlosloopen op deze plek (één handtekening per adres).

Kaders voor de locatie

- De omvang van de losloopen is minimaal 500 m². Een substantiële grootte is nodig zodat (meerdere) honden los kunnen rennen en spelen.
- Een losloopen past in de omgeving en levert geen gevaarlijke situaties op. Er zijn op korte termijn geen andere plannen voor deze locatie. En de eigenaar van de grond wil meewerken.

- Een hondenlosloopen ligt niet te dicht bij een andere hondenlosloopen. Richtlijn is dat een nieuwe hondenlosloopen op minimaal 10 minuten loopafstand (ongeveer 1 kilometer) ligt van andere hondenlosloopen.

Kaders voor de inrichting

- Het hekwerk is minimaal 1,5 meter hoog. Deze hoogte is nodig om te voorkomen dat (grote) honden over het hek springen. Het hekwerk moet ook voldoende dicht zijn zodat (kleine) honden er niet doorheen kunnen.
- De ingang van de hondenlosloopen heeft een dubbel klaphek / sluis. Hierdoor kunnen honden er niet zonder hulp uit.
- Een hondenlosloopen waarvan de gemeente de binnenruimte maait (hier maken de initiatiefnemers en de gemeente afspraken over) heeft een toegangspoort voor de maaimachine van de gemeente.
- Voor hondenlosloopen is kort gras het meest geschikt. Dit beperkt sommige risico's voor honden, zoals grasaren en teken.
- Bij de hondenlosloopen staat een hondenpoepbak (prullenbak voor hondenpoep).
- Het hekwerk, de klappoort, de toegangspoort voor de maaimachine en de hondenpoepbak worden in principe door de gemeente geplaatst. De gemeente vraagt ook de benodigde omgevingsvergunning aan. In sommige gevallen is het handiger dat de initiatiefnemers het hekwerk zelf plaatsen. Dit gebeurt dan altijd in overleg.
- De initiatiefnemers mogen zelf hondentoeistellen (laten) plaatsen, nadat de gemeente hiervoor goedkeuring heeft gegeven. De gemeente toetst vooral of de toestellen veilig en in goede staat zijn. In overleg met de gemeente en afhankelijk van de beschikbaarheid kan de gemeente een rioolbuis plaatsen.
- De initiatiefnemers mogen zelf een bankje (laten) plaatsen, nadat de gemeente hiervoor goedkeuring heeft gegeven. De gemeente stemt alleen in als de kans op overlast door hangjongeren/-ouderen klein is. Blijkt dat een geplaatst bankje toch voor overlast zorgt, dan wordt deze weer verwijderd.
- Bij de ingang van de hondenlosloopen staat een bord met spelregels voor het gebruik van de hondenlosloopen. De initiatiefnemers moeten zelf goede spelregels bedenken en stemmen deze af met de gemeente en eventueel met omwonenden. Onderstaande spelregels moeten in ieder geval op het bord komen:
 - Gebruik van de hondenlosloopen is op eigen risico.
 - Ruim hondenpoep en afval op.
 - Laat je hond niet achter zonder toezicht, jij blijft verantwoordelijk.
 - Kinderen alleen betreden onder toezicht.
 - Betreed de hondenlosloopen niet als het gras wordt gemaaid.

Figuur 8: Voorbeeld van het bord met spelregels van de hondenlosloopen in de Nieuwstraat in Almelo

Kaders voor beheer en onderhoud

- Er worden afspraken gemaakt over beheer en onderhoud en deze worden vastgelegd in een adoptieovereenkomst die door meerdere mensen moet worden ondertekend. Adoptanten zijn in ieder geval verantwoordelijk voor:
 - Het maaien van het gras rondom het hekwerk, obstakels en in de sluis waar de maaaimachine van de gemeente niet kan komen.
 - Het opruimen van zwerfafval en hondenpoep dat gebruikers laten liggen (het is een hondenlosloopen, geen hondenuitlaatgebied) en het dichtmaken van kuilen in en rondom de losloopen.
 - Het direct (laten) uitvoeren van kleine reparaties aan het hekwerk.
 De gemeente is in de meeste gevallen verantwoordelijk voor:
 - Het legen van de hondenpoepbak.
 - Het maaien van het binnenterrein.
- Wanneer het onderhoud aan de hondenlosloopen niet naar behoren wordt uitgevoerd, gaat de gemeente met de adoptanten in gesprek. Als dit niet leidt tot verbetering kan er worden overgegaan tot het verwijderen van de hondenlosloopen.

Kaders voor de financiering

- De initiatiefnemers zijn zelf verantwoordelijk voor de financiering van de hondenlosloopen.
 - Er zijn verschillende manieren waarop zij de financiering kunnen organiseren:
 - Initiatiefnemers kunnen bij de gemeente een beroep doen op het wijkbudget. De wijkregisseur maakt, in overleg met de wijkwethouder, de afweging of er vanuit het wijkbudget een financiële bijdrage komt voor de realisatie van de hondenlosloopen (een bijdrage uit het wijkbudget voor een hondenlosloopen betekent soms dat een ander inwonersinitiatief, andere activiteit of een andere maatregel om de leefbaarheid in de wijk te verbeteren niet door kan gaan).

- Initiatiefnemers kunnen zelf creatieve manieren bedenken om de hondenloslopen mogelijk te realiseren, zoals het aanvragen van subsidies, sponsoring van materialen door bedrijven of crowdfunding.

Hoofdstuk 2. Overige bepalingen

1. Alle beleidsregels, vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders, met betrekking tot Groenadoptie, Geveltuinen, Adopteren van boomspiegels, Adopteren van rotondes en Aanleggen en adopteren van hondenloslooppennen, worden ingetrokken met ingang van de datum waarop deze beleidsregels in werking treden.
2. Deze beleidsregels treden in werking op de dag na publicatie.
3. Deze beleidsregels worden aangehaald als: **Beleid groenadoptie en zelfbeheer**.

Aldus vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Almelo in de vergadering van 18 april 2023.

de secretaris,

de burgemeester,

F.W. van Ardenne

A.J. Gerritsen